

STATISTIK OM ISOLATIONSFÆNGSLING

I forlængelse af ændring af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 blev det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet årligt modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling.

I det følgende redegøres for de statistiske oplysninger for år 2010. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor.

1. Datagrundlaget

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængslinger* i 2010. Indberetningen omfatter oplysninger om isolationsfængslingens varighed, den fængsledes alder samt arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Oplysningerne stammer fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene anvender et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger.

2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger

Der er modtaget oplysninger om i alt 127 afsluttede isolationsfængslinger i 2010, jf. tabel 1.

Tabel 1. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger, 2001-2010.

	Antal isolationsfængslinger
2001	553
2002	501
2003	476
2004	580
2005	532
2006	475
2007	273
2008	327
2009	210
2010	127

Som det ses af tabellen, har antallet af isolationsfængslinger varieret noget, men dog således, at det de fleste år frem til 2006 har ligget omkring 500 årlige isolationsfængslinger. I 2007 var antallet noget mindre, hvilket kan hænge sammen med en lovændring fra 1. januar 2007, som har sigtet på at reducere brugen af isolationsfængsling. Desuden kan det efterslæb, retsreformen måtte have medført, have influeret på mindskningen. Fra 2007 til 2008 ses en stigning på 20 pct. i antallet af isolationsfængslinger, men dette følges af et markant fald på 36 pct. fra 2008 til 2009 og et endnu kraftigere fald fra 2009 til 2010 på 40 pct.

Mindskningen fra 2009 til 2010 synes ikke fuldt at kunne forklares udelukkende med ændringer i antallet af sigtelser. For de kriminalitetsformer, som hovedparten af mindskningen i antallet af isolationsfængslinger angår – manddrab og forsøg herpå samt røverier – har der ganske vist været et fald i antallet af sigtelser på henholdsvis 24 og 16 pct., men antallet af isolationsfængslinger er mindsket betydeligt mere – med henholdsvis 60 og 96 pct., jf. tabel 4. Det kunne tyde på en ændring af praksis i politikredsene vedrørende brugen af isolationsfængsling.

3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds

Mens 5,3 pct. af de varetægtsfængslede i 2008 blev anbragt i isolation, drejede det sig om 3,2 pct. i 2009 og 1,9 pct. i 2010. I årene inden 2007 var andelen af varetægtsfængslinger, hvor der blev anvendt isolationsfængsling, betydeligt højere, nemlig på 8-10 pct.

Tabel 2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger, 2001-2010.

	Andel varetægtsfængslinger med isolation
2001	9,5 %
2002	8,2 %
2003	7,7 %
2004	9,8 %
2005	9,2 %
2006	8,0 %
2007	4,6 %
2008	5,3 %
2009	3,2 %
2010	1,9 %

I 2010 var varigheden af isolationsfængslingerne i 43 pct. af tilfældene på indtil 14 dage, mens yderligere 45 pct. varede fra 2 uger og til og med 6 uger, og 13 pct.² varede mere end 6 uger, jf. tabel 3. Én isolationsfængsling varede mere end 3 måneder.

² Der er her tale om afrundende procenttal, hvorfor de summerer til 101.

Tabel 3 viser også, at Bornholms Politi har den største andel isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger, idet 10,3 pct. af de varetægtsfængslede har været anbragt i isolation. Også i de tidligere år har Bornholms Politi ligget højt med hensyn til anvendelse af isolationsfængsling. På andenpladsen ligger Midt- og Vestsjællands Politi, hvor 4,7 pct. af varetægtsfængslingerne har været forbundet med isolationsfængsling, mens det for Københavns Politi er tale om 3 pct. – den tredjestørste andel isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger.

Tabel 3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt på politikreds 2010.*

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede isolationsfængslinger	Andel isolationsfængslinger i forhold til varetægtsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
				1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage-3 mdr.	over 3 mdr.
Nordjylland	307	5	1,6 %	0	2	1	2	0	0	0
Østjylland	431	1	0,2 %	0	0	0	0	1	0	0
Midt- og Vestjylland	383	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Sydøstjylland	366	1	0,3 %	0	1	0	0	0	0	0
Syd- og Sønderjylland	602	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Fyn	386	2	0,5 %	0	1	1	0	0	0	0
Sydsjællands og Lolland-Falster	427	12	2,8 %	0	3	3	3	3	0	0
Midt- og Vestsjælland	487	23	4,7 %	6	10	5	2	0	0	0
Nordsjælland	588	8	1,4 %	0	4	4	0	0	0	0
Københavns Vestegn	533	8	1,5 %	0	5	1	0	2	0	0
København	2.114	63	3,0 %	3	15	20	15	9	0	1
Bornholm	39	4	10,3 %	1	3	0	0	0	0	0
I alt	6.663	127	1,9 %	10	44	35	22	15	0	1

* Oplysninger om antal varetægtsfængslede stammer fra Rigspolitiet. Tallene vedrører påbegyndte varetægtsfængslinger.

4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Tabel 4 viser sammenhængen mellem isolationsfængslingens varighed og den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for. Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslingerne i 2010 var 24 dage, hvilket er lidt over niveauet i både 2008 og 2009, hvor den var henholdsvis 21 og 22 dage.

Den ene sag med mere end tre måneders isolationsfængsling hører under kategorien ”Andre straffelovsovertrædelser” og angår sprængning m.v. (§ 183). I øvrigt har to sager om røveri medført den næstlængste gennemsnitlige varighed af isolationsfængslinger – på 47 dage – efterfulgt af manddrab

eller forsøg herpå med 32 dage i gennemsnit. Med få undtagelser er den gennemsnitlige varighed af isolationsfængslingerne længere i 2010 end i 2009.

Tabel 4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger, 2009 og 2010.

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslinger										
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.	I alt 2010	I alt 2009	Gennemsnit i dage 2010	Gennemsnit i dage i 2009
Manddrab og forsøg herpå	0	4	3	0	5	0	0	12	30	32	26
Vold og trusler m.v.	0	1	0	1	0	0	0	2	2	26	8
Røveri	0	0	0	0	2	0	0	2	44	47	35
Anden berigelse	0	0	2	0	0	0	0	2	8	28	14
Narkotikakriminalitet	8	36	30	21	7	0	0	102	109	23	18
Forb. vedr. våben	1	3	0	0	1	0	0	5	9	18	20
Andre straffelovs-overtrædelser	0	0	0	0	0	0	1	1	4	93	11
Lov om euforiserende stoffer	1	0	0	0	0	0	0	1	4	4	9
I alt	10	44	35	22	15	0	1	127	210	24	22

Faldet i antallet af isolationsfængslinger angår som nævnt særligt røverier, hvor der i 2010 kun blev isolationsfængslet i to sager mod 44 i 2009. Dertil kommer et stort fald i antallet af isolationsfængslinger for manddrab eller forsøg herpå – fra 30 i 2009 til 12 i 2010. Det betyder, at det i meget væsentlig grad er narkotikaforbrydelser, der dominerer området, idet 80 pct. af isolationsfængslingerne i 2010 angik sigtelser herfor.

Selv om den gennemsnitlige længde af isolationsfængslingerne er steget en smule fra 2009 til 2010, indebærer det store fald i antallet af fængslinger alligevel en klar nedgang i det samlede antal dages isolationsfængsling. I 2010 var dette tal på 3.083 dage, mens det i 2009 var på 4.642 dage, hvilket svarer til et fald på 34 pct. Det samlede antal dage i isolation har været faldende siden 2004 og var i 2010 det laveste, der er registreret, siden denne statistik påbegyndtes i 2001.

5. Isolationsfængsling af unge under 18 år

Der var i 2010 én person under 18 år, der blev isolationsfængslet. Fængslingen varede 17 dage og skete i en sag om manddrab.

6. Nye længstetider for isolationsfængslingen

Ifølge nye regler om isolationsfængsling fra 2007 må isolation ikke finde sted i et samlet tidsrum af mere end 14 dage, såfremt sigtelsen angår en lovovertrædelse, der ikke kan medføre fængsel i 4 år

(retsplejelovens § 770 c, stk. 1), ikke i mere end 4 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i mindst 4 år, men under 6 år (stk. 2), og ikke i mere end 8 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 6 år eller derover (stk. 3). Der kan dog af retten undtagelsesvis dispenseres fra 8-ugers reglen, hvis lovovertrædelsen forventes at medføre fængselsstraf på mindst 2 år (stk. 3).

I 2010 har der været to isolationsfængslinger i sager, der angår lovovertrædelser, der i normale tilfælde ikke kan medføre fængsel på 4 år eller derover. I ingen af disse tilfælde har isolationsfængslingen været mere end de 14 dage, loven foreskriver som maksimum.

Alle de øvrige 125 isolationsfængslinger i 2010 angår lovovertrædelser, der kan medføre mindst 6 års fængsel. Heraf varedes én isolationsfængsling mere end 8 uger. Denne isolationsfængsling omfatter den tidligere nævnte sag om sprængning m.v. (§ 183) fra Københavns politi.